

3.1.2. Retsplejerådets overvejelser

En betydelig del af kæresagerne ved højesteret angår sagsomkostningsspørgsmål. I perioden fra 1. marts 1983 til 29. februar 1984 behandledes ved højesteret i alt 84 kæresager. Heraf angik de 29 sager sagsomkostningernes størrelse og fordeling mellem sagens parter.

I langt de fleste af de 29 sager førte behandlingen til stadfæstelse af den påkærede afgørelse. I 5 tilfælde blev landsrettens (sø- og handelsrettens) afgørelse ændret, heraf i 3 tilfælde efter indstilling fra vedkommende ret. 7 af de 29 sager angik sagsomkostningsspørgsmål i forbindelse med indgåede forlig. Højesteret stadfæstede i 4 tilfælde, ændrede i 1 tilfælde og afviste på grund af manglende kæreadgang i 2 tilfælde.

I det nævnte år behandlede højesteret 4 sager om salær til beskikkede advokater. I 2 sager skete der stadfæstelse, mens der i de 2 andre sager skete ændring af den påkærede afgørelse.

Højesterets præsident har over for rådet anført, at de omkostningsspørgsmål, der indbringes for højesteret, som regel angår spørgsmålet om, hvorvidt de vejledende sagsomkostningstakster bør fraviges. En bedømmelse af rimeligheden af omkostningsafgørelser i sådanne domme kan derfor ikke alene ske på grundlag af dommen og parternes skriftlige indlæg, men det er i reglen nødvendigt at gennemgå hele sagsforløbet i den foregående instans. Det herved forbundne arbejde står ikke altid i rimeligt forhold til afgørelsernes betydning.

Det er endvidere over for rådet oplyst, at kæresagerne i højesteret sædvanligvis forberedes af de til retten knyttede protokolsekretærer (dommerfuldmægtige). En begrænsning af antallet af kæresager vil betyde, at der vil være bedre mulighed for at beskæftige protokolsekretærene med forberedelsen af ankesager, der behandles skriftligt. Dette vil kunne medvirke til en samlet hurtigere behandling af sager ved højesteret.

Med henblik på at begrænse antallet af kæresager ved højesteret har præsidenten stillet forslag om genindførelse af en lignende ordning, som var gældende indtil 1932. Herefter kunne sagsomkostningsafgørelser i domme kun indbringes særskilt for højesteret med tilladelse fra justitsministeriet og kun

ved anke, d.v.s. den ordinære appelform, og ikke som efter de gældende regler ved kære.

Højesterets forslag gælder som nævnt omkostningsafgørelser i domme, men derimod ikke landsretternes omkostningsafgørelser i forbindelse med sager, der hæves eller forliges. Omkostningsfastsættelsen sker i disse sager jævnlige, uden at sagens realitet er blevet procederet for landsretten, og der kan derfor være et større behov for en fornyet prøvelse ved en højere instans. Der foreslås heller ingen ændring med hensyn til appel (kære) til højesteret af fastsættelse af salær til beskikkede advokater, der finder sted helt uafhængig af sagens udfald.

Retsplejerådet finder det forsvarligt i almindelighed at lade omkostningsspørgsmålet i domme finde deres endelige afgørelse ved landsretterne (sø- og handelsretten i København). Sagsomkostninger fastsættes med udgangspunkt i vejledende takster, som størrelsesmæssigt afhænger af sagens værdi, og som i øvrigt er godkendt af monopoltilsynet, og når omkostningsspørgsmål afgøres ved dom, sker det på baggrund af en fuldstændig prøvelse af tvisten mellem parterne. Landsretterne vil på dette område, som på andre områder, hvor landsretterne er den ordinære sidste instans, have mulighed for gennem deres praksis i et stort antal sager – herunder også kæremål over byretsafgørelser – at opretholde den nødvendige ensartethed med hensyn til omkostningsfastsættelsen.

Der bør dog lige som efter de før 1979 gældende regler være en adgang til at få principielle spørgsmål indbragt for højesteret. Rådet stiller derfor forslag om gennemførelse af en ordning, hvorefter landsretternes (og sø- og handelsrettens) afgørelser om sagsomkostninger (og processuelle straffe) i domme – både i 1. instanssager og i ankesager – kun kan indbringes særskilt for højesteret med tilladelse fra justitsministeriet (jfr. lovudkastets nr. 8). Den foreslåede ændring indebærer samtidig, at indbringelse for højesteret i givet fald skal ske ved anke. Da det i almindelighed kun er principielle afgørelser, der fremtidig vil blive indbragt for højesteret, er det rimeligt at bruge denne appelform. Ændringen betyder bl.a., at der skal udfærdiges ankestævning, og at der skal betales retsafgift efter ankereglerne.

Derimod bør der efter rådets opfattelse ikke foretages ændringer med hensyn til ad-